

АО "КАЗАХСТАНСКАЯ ФОНДОВАЯ БИРЖА"

ПРЕСС-РЕЛИЗ

г. Алматы

24 февраля 2010 года

Итоги деятельности KASE в 2009 году и основные направления работы на 2010 год

Отчетный год был непростым и насыщенным событиями, оказавшими влияние на финансовые рынки мира, в том числе на казахстанский биржевой рынок.

Среди наиболее серьезных факторов, повлиявших в 2009 году на динамику и конъюнктуру отечественного финансового рынка, Казахская фондовая биржа (KASE) выделяет следующие:

- девальвация национальной валюты;
- государственные антикризисные меры по поддержке различных секторов экономики и в особенности банков второго уровня;
- рост количества дефолтов по обязательствам казахстанских компаний на фоне их ухудшившегося финансового состояния;
- позитивное влияние относительно высоких цен на продукцию казахстанских экспортеров на мировых сырьевых рынках;
- положительная динамика изменения индексов на международных фондовых рынках.

В результате воздействия указанных факторов на рыночную конъюнктуру произошло **снижение объема биржевых торгов** по итогам 2009 года по сравнению с итогами 2008 года. Это первое в истории KASE снижение объема торгов по итогам года.

Кроме сложившейся экономической ситуации, повлиявшей на биржевой оборот (информационная справка по биржевой статистике за 2009 год прилагается), прошедший год характеризовался для KASE рядом важных событий.

Для контроля над воздействием кризисных факторов на казахстанский финансовый рынок в 2009 году усилилась роль государства в его регулировании. Год прошел в активной совместной работе KASE и регуляторов по проведению **антикризисных мероприятий**, касающихся, в частности, рынка репо и вопросов листинга.

Так, в первой половине 2009 года были пересмотрены правила функционирования рынка операций репо. Результатом нововведений стало сокращение количества дефолтов, а с июля 2009 года дефолтов в данном сегменте биржевого рынка зарегистрировано не было. В течение второго полугодия 2009 года KASE готовила проект по внедрению системы оценки рисков на рынке "прямого" репо, которая основана на непрерывной переоценке обязательств участников данного сегмента биржевого рынка и маржировании их рисков через компенсационные платежи. Эта система будет введена в эксплуатацию в ближайшее время.

Под давлением нарастающего количества дефолтов компаний при обслуживании ранее выпущенных облигаций KASE совместно с Агентством Республики Казахстан по регулированию и надзору финансового рынка и финансовых организаций (АФН) в августе 2009 года был внедрен институт "буферной категории" официального списка. Это нововведение позволяло сохранять возможность нахождения в официальном списке KASE ценных бумаг эмитентов, которые имели потенциальную возможность исправления ситуации в отведенные сроки, не применяя к ним процедуру делистинга. По результатам первого заседания Листинговой комиссии 28 сентября 2009 года в буферную категорию были переведены ценные бумаги 11 эмитентов (на данный момент в буферной категории находятся бумаги 12 эмитентов).

Тем не менее, ситуация с листинговыми компаниями оставалась сложной на протяжении всего 2009 года, в течение которого были допущены дефолты со стороны 23 листинговых компаний. Общее число эмитентов, чьи ценные бумаги были включены в официальный список KASE, снизилось в 2009 году по сравнению с 2008 годом на 18, тогда как число ценных бумаг в официальном списке по сравнению с 2008 годом выросло на 38 по причине размещения облигаций 60 наименований десятью казахстанскими эмитентами банковского сектора и АО "Фонд национального благосостояния "Самрук-Казына".

Среди существенных событий, ставших результатом большой работы KASE в 2009 году, можно отметить ввод в действие в ноябре новых Листинговых правил – одного из основных документов фондовой биржи. В рамках этого объемного документа впервые была описана и применена система признания KASE рейтинговых агентств, оценка которых впервые использовалась в качестве критерия допуска долговых ценных бумаг в списки KASE.

09 ноября 2009 года был введен в действие официальный список ценных бумаг торговой площадки KASE в качестве специальной торговой площадки регионального финансового центра города Алматы (РФЦА). Данный список был сформирован в результате объединения официальных списков основной торговой площадки KASE и ранее существовавшей на ее базе специальной торговой площадки РФЦА. С этой же даты были введены в действие "Правила функционирования торговой площадки АО "Казахстанская фондовая биржа" в качестве специальной торговой площадки регионального финансового центра города Алматы", что завершило почти двухлетнюю работу KASE, АФН и Агентства Республики Казахстан по регулированию деятельности РФЦА по объединению площадок.

Кроме того, в рамках работы по совершенствованию **процедуры листинга** и в соответствии с постановлением АФН, целью которого является контроль качества раскрытия финансовой информации эмитентами ценных бумаг, в 2009 году на KASE был создан комитет по финансовой отчетности и аудиту эмитентов.

В плане совершенствования технологий и информационного обеспечения KASE в 2009 году также было многое сделано. Часть работ была связана с техническим обеспечением вышеперечисленных нововведений KASE. В том числе это касалось ограничений на рынке "прямого" репо, установления автоматического контроля по приостановке торгов в результате существенного падения стоимости акций или снижения индекса рынка акций (приостановки торгов были введены по требованию АФН в начале 2009 года), установления автоматической переоценки предметов операций репо по рыночной стоимости. В 2009 году была завершена работа по модификации торговой системы KASE для целей формирования репрезентативного значения цены закрытия торгового дня (за 15 минут до его истечения торги всеми акциями, допущенными к обращению на KASE, переводятся в режим франкфуртских торгов с целью предотвращения манипулирования ценами закрытия). Кроме того, был проделан большой объем работ по предотвращению участвовавших технических ошибок трейдеров, усовершенствован графический интерфейс и другие сервисы для пользователей торговой системы.

В 2009 году были существенно расширены возможности Интернет-сайта KASE, касающиеся его информационного наполнения. Было реализовано два крупных проекта – разработаны и запущены в эксплуатацию порталы рынка государственных ценных бумаг и рынка операций репо, появился раздел с ответами на часто задаваемые вопросы, открыты специальные разделы для потенциальных листинговых компаний и инвесторов, полностью закончен перевод на английский язык нормативной базы KASE, которая в настоящее время поддерживается в актуальном состоянии на двух языках.

С точки зрения технологических новшеств, непосредственно касающихся расширения спектра торгуемых на KASE инструментов, в конце 2009 года в обращение был введен новый инструмент – евро с расчетами в долларах США, а также запущены операции валютного свопа в отношении евро.

В **2010 году** KASE планирует продолжить совершенствование своей деятельности для приведения ее в соответствие с мировыми стандартами, а также работу по другим направлениям, которые являются приоритетными согласно Стратегии развития KASE на 2007–2010 годы. В их числе:

- внедрение новых финансовых инструментов и повышение ликвидности всех обращающихся инструментов;

- работы по созданию условий для привлечения казахстанских и иностранных инвесторов;
- мероприятия по привлечению эмитентов, совершенствованию листинговых процедур и сопутствующих сервисов, нормативной базы;
- совершенствование систем расчетов;
- развитие информационных технологий, необходимых для достижения KASE более высокого уровня технического и технологического развития биржевой деятельности (в том числе развития Интернет-трейдинга).

В числе приоритетных задач 2010 года – открытие торгов **новыми финансовыми инструментами**. Здесь акцент будет сделан на развитии срочного рынка. В частности, в планах запуск торгов беспоставочными валютными фьючерсами, фьючерсами на золото, на значение Индекса KASE и курса наиболее ликвидных акций, а также открытие рынка операций валютного свопа со сроком более двух дней.

"ҚАЗАҚСТАН ҚОР БИРЖАСЫ" АҚ

Б А С П А С Ө З М Ә Л І М Д Е М Е С І

Алматы қ.

2010 жылдың 24 ақпаны

KASE-нің 2009 жылғы қызметінің қорытындысы және 2010 жылы атқарылатын жұмыстардың негізгі бағыттары

Әлемнің қаржылық нарығына, оның ішінде қазақстанның биржалық нарығына әсерін тигізген былтырғы жыл күрделі және алуан түрлі жаңалықтарға толы болды.

2009 жылы отандық қаржылық нарықтың өсу қарқыны мен конъюктурасына әсерін тигізген неғұрлым салмақты факторлар деп қазақстандық қор биржасы (KASE) мыналарды бөлек атайды:

- ұлттық валютаның девальвациялануы;
- экономиканың түрлі секторларын және негізінен екінші деңгейлі банктерді қолдау жөніндегі дағдарысқа қарсы мемлекеттік шаралар;
- қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қазақстандық компаниялар міндеттемелері бойынша дефолттар санының өсуі;
- әлемдік шикізет нарығында қазақстандық экспортерлердің өніміне айтарлықтай жоғары бағаның оң әсер етуі;
- халықаралық қор нарығында индекстердің өзгеруінің өсу қарқыны;

Аталған факторлардың нарықтық конъюктураға ықпал жасауының нәтижесінде 2008 жылмен салыстырмалы түрде алғанда, 2009 жылдың қорытындысында биржалық сауда көлемі азайған. Жыл қортындысы бойынша сауда көлемінің азаюы KASE тарихында тұңғыш рет болып отыр.

Биржалық айналымға әсер еткен экономикалық жағдайдың шиеленісуінен бөлек (2009 жылдағы биржалық статистика жөніндегі ақпараттық анықтама ұсынылады), өткен жыл KASE үшін түрлі маңызды жаңалыққа толы болды.

Қазақстанның қаржылық нарығына дағдарыстық факторлардың тигізер ықпалын бақылауда ұстау үшін 2009 жылы мемлекеттің реттеушілік рөлі күшейді. Өткен жылы KASE мен реттеушілер репо нарығы мен листинг мәселелеріне қатысты дағдарасқа қарсы шараларды атқару жөніндегі жұмысты белсенді түрде бірлесе жүргізді.

2009 жылдың алғашқы жартысында репо операциялары нарығының қызмет ету ережелері қарастырылды. Жаңалықтың нәтижесі —дефолттар санын қысқарту болды, ал 2009 жылдың шілдесінен бастап биржалық нарықтың аталған сегментінде дефолттар тіркелген жоқ. 2009 жылдың екінші жартысында KASE «тікелей» репо нарығында биржалық нарықтың аталған сегментіне қатысушылардың міндеттемелерін үздіксіз артық бағалауға және олардың тәуекелдерін өтемақылар төлемдер арқылы маржирлеуга негізделген тәуекелдерді бағалау жүйесін енгізу жөніндегі жобаны дайындады.

KASE-нің бұдан бұрын шығарылған облигацияларына қызмет көрсету кезіндегі компания дефолты санының жоғарлауының қысымымен Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігімен (ҚҚА) бірлескен түрде 2009 жылдың тамызында ресми тізімнің «аралық категориялар» институты енгізілді. Бұл жаңалық KASE-нің ресми тізімінде оған дилистинг процедурасын қолданбай-ақ, жағдайды берілген мерзім ішінде түзеуге зор мүмкіндігі бар эмитенттердің құнды қағаздарының болу мүмкіндігін сақтап қалуға жағдай туғызды. Листингтік комиссияның 2009 жылдың 28 қыркүйегінде өткен алғашқы отырысының қорытындысы бойынша аралық категорияға 11 эмитент көшірілді (қазіргі уақытта аралық категорияда 12 эмитенттің қағаздары орналасқан).

Дегенімен, листингтік компаниялар жағдайы 2009 жыл бойы күрделі күйінде қалды, мерзім ішінде дефолттар 23 листингтік компания тарапынан ғана босатылды. Банктік сектор мен «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ының оншақты қазақстандық эмитенттерінің 60 атаумен құнды қағаздарды орналастыруының себебінен ресми тізімдегі құнды қағаздар саны 2008 жылмен салыстыра алғанда 38-ге көбейіп жатқанда, құнды қағаздары KASE-нің ресми тізіміне енгізілген эмитенттердің жалпы саны 2008 жылмен салыстырғанда 2009 жылы 18-ге азайып кетті.

KASE-нің 2009 жылғы үлкен жұмысының нәтижесі ретінде көрінген айтулы жаңалықтың бірі деп қараша айында қор биржасының басты құжаттарының бірі — жаңа Листингтік ережені енгізуін атауға болады. Бұл көлемді құжаттың аясында тұңғыш рет KASE-ні рейтингтік агенттіктердің бағалау жүйесі дайындалып, қолданыс тапты. Бағалау KASE тізімінде ұзақ мерзімді құнды қағаздар босату критерилері ретінде бірінші рет қолданылды.

2009 жылдың 09 қарашасында KASE құнды қағаздар сауда алаңының ресми тізімі Алматы қаласының өңірлік қаржы орталығының (АӨҚО) арнайы сауда алаңы есебінде іске қосылды. Аталған тізім KASE-нің негізгі сауда алаңының және оның базасында бұрыннан тұрған АӨҚО арнайы сауда алаңының ресми тізімдерін біріктіру нәтижесінде түзілді. Осы күннен бастап «Қазақстан қор биржасы» АҚ сауда алаңының Алматы қаласы өңірлік қаржы орталығының арнайы сауда алаңы есебінде қызмет ету ережесі» іске қосылды. Осылайша KASE, ҚҚА және Қазақстан Республикасының АӨҚО қызметін реттеу агенттігі сауда алаңдарын біріктіру бойынша екі жылдық жұмысын аяқтады.

Бұдан бөлек, листинг процедурасын жетілдіру жөніндегі жұмыстар шеңберінде және ҚҚА-ның эмитенттік құнды қағаздар қаржылық ақпараттарын ашуды бақылау мақсатындағы қаулысына сәйкес, 2009 жылы KASE-де Эмитенттердің қаржылық есептілігі мен аудиті жөніндегі комитет құрылды.

Технологияны және ақпараттық қамтамасыз етуді жетілдіру жоспарында KASE-де 2009 жылы көптеген іс атқарылды. Жұмыстың бір бөлігі KASE-нің жоғарыда айтылған жаңалықтарын техникалық жағынан қамтамасыз етумен байланысты. Соның ішінде, бұл «тікелей» репо нарығындағы шектеуге, акциялар құнының айтарлықтай түсуі немесе акция нарығы индексінің төмендеуі нәтижесінде сауданы тоқтату бойынша (сауда 2009 жылдың басында ҚҚА талап етуі бойынша тоқтатылды) автоматты түрдегі бақылау орнатуға, репо операциялары предметтерін нарықтық бағамен автоматты түрде қайта бағалауды оорнатуға қатысты болды. 2009 жылы сауда күнін жабу бағасының репрезентативті маңызын құру мақсатында KASE сауда жүйесін өзгерту жөніндегі жұмыстар аяқталды (жабу бағасында қулық әрекеттерге жол бермеу мақсатында KASE назарына жіберілген барлық акциялар саудасы сауда күнінің аяқталуына 15 минут қалғанда франкфурттiк сауда тәртібіне көшіріледі). Сонымен қатар, трейдерлердің техникалық қателіктеріне жол бермеу жөнінде үлкен іс тындырылды, графикалық интерфейс және сауда жүйесі пайдаланушыларына арналған басқа да қызметтер жетілдірілді.

2009 жылы KASE-нің ақпараттық толығына қатысты Интернет-сайт мүмкіндіктері айтарлықтай кеңейтілді. Екі ірі жоба жүзеге асырылды — мемлекеттік құнды қағаздар нарығы және репо операциялары нарығы порталдары әзірленіп, іске қосылды, жиі қойылатын сұрақтарға жауап беру бөлімі пайда болды, әлеуетті листингтік компаниялар мен инвесторларға арналған арнайы бөлімдер ашылды, KASE нормативтік базасын ағылшын тіліне аудару толықтай аяқталды.

Технологиялық жаңалықтар тарапынан қарағанда, 2009 жылы KASE-де саудаланатын құралдар жиынтығын кеңейтуге тікелей қатысты жаңа құрал — еуро АҚШ долларымен есептесу айналымға енгізілді. Сондай-ақ, еуроға қатысты валюталық своп операциялары іске қосылды.

2010 жылы KASE өзінің қызметтерін әлемдік стандарттарға сай келетіндей етіп жетілдіруді, сондай-ақ, KASE-нің 2007-2010 жылдарға арналған даму стратегиясына сәйкес басымдық болып табылатын басқа да бағыттар бойынша жұмыстарды жалғастыруды жоспарлауда. Олардың қатарында:

- жаңа қаржылық құралдарды енгізу және айналымға енгізілген барлық құралдардың өтімділігін арттыру;
- қазақстандық және шетелдік инвесторларды тартуға жағдай жасау жөніндегі жұмыстар;
- эмитенттерді тарту, листингтік процедураларды және жалғаспалы сервистерді, нормативтік базаны жетілдіру жөніндегі шаралар;

- есептесу жүйелерін жетілдіру;
- KASE-нің биржалық қызметті техникалық және технологиялық дамытудың айтарлықтай жоғары деңгейіне жетуіне қажетті ақпараттық технологияларды (оның ішінде Интернет-трейдингті дамыту) дамыту.

2010 жылға жоспарланған басым міндеттердің қатырында **жаңа қаржылық құралдар** саудасын ашу бар. Бұл жерде басты назар жедел нарықты дамытуға бөлінеді. Жекелей алғанда, жоспарда жеткізіп берусіз валюталық фьючерстер, алтын фьючерстерімен, KASE индексінің маңызына және неғұрлым таратылымды акциялардың курсы саудаларын іске қосу, сонымен қатар, екі жылдан артық мерзімімен валюталық своп операциялары нарығын ашу тұр.